

Coöperatieve windenergie vereniging Kennemerwind

Jeroen Flamman

Introductie

Zon en wind veroorzaken enorme hoeveelheden energie. Die gratis natuurkrachten moeten worden benut. Ze kunnen veel meer worden toegepast en moeten daarom sneller tot ontwikkeling worden gebracht. Als we ons klimaat niet willen verliezen en niet in onze eigen luchtvervuiling willen omkomen, moeten wind- en zonne-energie een veel grotere rol gaan spelen in de energievoorziening. Zonne-energie is nu nog kostbaar en daardoor niet overal toepasbaar; wind kan nu al wel veel beter worden benut.

Een moderne windturbine is veel te groot en te duur voor een normale achtertuin. Hij levert bovendien véél te veel stroom op voor een huishouden. Beter is het om samen met anderen geld bij elkaar te brengen en méér windturbines op windrijke plaatsen te exploiteren. Zó werkt Kennemerwind vanaf 1989. Sinds 1996 hebben zij tien turbines, waarvan negen in het windpark Zijpe nabij Burgervlotbrug. Met de 10 turbines wekken zij voldoende schone energie op om een dorp met ruim 600 gezinnen van schone elektriciteit te voorzien. Bovendien hebben ze plannen voor nieuwe turbines langs het Noord-Hollands kanaal.

In de Coöperatieve Windenergie Vereniging Kennemerwind wordt de kennis en ervaring van veel deskundigen benut. Door deze manier van samenwerken kunnen veel mensen meedoen met het opwekken van schone energie en profiteren van de duurzame voordelen. Alle leden worden geïnformeerd over de gang van zaken in het verenigingsblad "Westerwind". Artikelen van algemene aard worden bovendien op de website gepubliceerd.

Kennemerwind is ontstaan uit onvrede met de trage voortgang van duurzame windenergie in de tijd van de kernenergie-discussie: "Geen kernenergie of kolen, koop een molen". Met de vereniging wordt gestreefd naar meer schone en duurzame windenergie. Iedereen wil eigenlijk schone energie, maar lang niet iedereen gelooft dat het ook echt kan. Drijfkracht achter de vereniging is dan ook om te laten zien dat schone energie echt mogelijk is.

Er zijn collega-coöperaties die als voorbeeld hebben gediend voor Kennemerwind, zoals Zeeuwind, Deltawind en de Westfriese Windcoöperatie. Voornaamste economische doelstelling is om minimaal quitte te spelen met de exploitatie en om zo mogelijk voldoende middelen over te houden om de maatschappelijke doelen op lokaal niveau te steunen. De combinatie van economische doelen en ideële doelen werkt wederzijds versterkend. Het een kan niet zonder het ander; geld is nodig, de idealen zijn de motivatie. Geld voor de begininvesteringen kwam van leningen van leden die ook vonden dat er meer aan duurzame energie gedaan moest worden.

Initiatiefnemers en vrijwilligers

De trekkers van Kennemerwind zijn bevolegde mensen die weten dat duurzame energie mogelijk is en daarin willen investeren. Ze werken voor een goede zaak en willen 'tegenstanders' hun ongelijk laten zien.

De actieve leden zijn allen mensen met kennis van zaken, voornamelijk mannen (ondanks oproepen aan vrouwen om mee te doen), ouder dan dertig jaar, redelijk tot goed opgeleid en voornamelijk van autochtone afkomst. Het zijn allen mensen die de vereniging bewust steunen.

Nieuwe deelnemers worden niet geselecteerd; de enige voorwaarde tot deelname is een eenmalige inleg van € 50,- die na vijftien jaar weer wordt uitgekeerd. Het aantal leden is in de loop der tijd gegroeid naar ruim 650, door het uitvoeren van acties en dankzij de komst van internet.

Mensen zijn actief voor Kennemerwind als vrijwilliger. Veel van de vrijwilligers zijn deskundig op het gebied van (duurzame) energie. Er zijn tegenwoordig ook twee beroepskrachten actief (een molenaar en een beleidsmedewerker), die ook als vrijwilliger zijn gestart. Één arbeidsplaats is gesubsidieerd.

Grootste knelpunt rond de deelname is de termijn van vijftien jaar. Dat is lang, en vormt daardoor een hoge drempel. Er blijkt ook weinig vernieuwing te zijn in aantal en samenstelling van de vrijwilligers.

Profijtgroepen en draagvlak

Het grootste deel van de leden is niet actief. Zij dragen bij aan schone energie door geld aan

Kennemerwind te lenen. Gemiddeld hebben de ruim 650 leden tot nu toe zo'n € 500,- geïnvesteerd. Een lening wordt in 15 jaar met rente afgelost. Maar mensen kunnen met hun inleg ook sparen. Al enkele jaren wordt 7% rente uitgekeerd. Zo wordt geïnvesteerd in schone duurzame energie en hebben leden er eigen voordeel bij. Naast leningen zijn ook schenkingen mogelijk. Bij een 'geschenkovereenkomst' krijgt de begunstigde - als geschenk - de jaarlijkse rente en aflossing van de lening uitgekeerd. Deze rente is hoger dan bij de bank en voor veel mensen geheel of gedeeltelijk belastingvrij. De groene stroom kost zo geen eurocent extra en iedereen krijgt al het uitgeleende geld weer terug. Tevens hebben de leden invloed op de gang van zaken in de jaarlijkse Algemene Leden Vergadering.

Ook externe energiebedrijven profiteren van de activiteiten van Kennemerwind voor een groter draagvlak.

Het draagvlak voor Kennemerwind is groot. Door acties te voeren voor nieuwe turbines, positieve publiciteit in de media, successen in het verleden en positieve maatschappelijke actie is het draagvlak gegroeid. De coöperatie ontvangt steun van bestuurders die milieuvriendelijke energievoorziening in hun portefeuille hebben. Op lokaal niveau geven de plaatselijke milieuverenigingen steun aan het beleid van Kennemerwind. Bij de start moest de coöperatie het nog zonder enig draagvlak doen; pas bij de latere werving van leden verleenden sommige bestuurders steun. Hoewel het draagvlak groeiende is, is het wenselijk dit nog meer vorm te geven, door het bijvoorbeeld in een comité van aanbeveling uit te werken.

Het toenemende draagvlak wordt ook geïllustreerd op de markt van windenergie; er is tegenwoordig zelfs sprake van concurrentie. Dit heeft bij Kennemerwind tot wijzigingen in de strategie geleid: niet meer zelf alles realiseren, aangezien er (te) veel anderen zijn die dat ook kunnen en willen. Selectie van partners is nodig, op basis van een juiste houding ten aanzien van milieudoelstellingen, maatschappelijke kwaliteiten en betrokkenheid.

Begeleiding

Bij het initiatief van Kennemerwind was geen sprake van directe betrokkenheid van professionele begeleiders. Wel werd op afstand advies ontvangen van financiële deskundigen, uit het eigen ledenbestand of vanuit brancheorganisaties (zoals ODE, Pawex, VWNH).

Tegenwoordig is er nauwelijks sprake van professionele begeleiding, hoogstens een advisering van partners bij planologische procedures. Dit gebeurt

op verzoek van het bestuur.

Andere geraadpleegde deskundigen zijn een moleenaar (tegen uurtarief), een adviseur van een fabrikant en een stedenbouwkundig bureau in opdracht.

Werkwijze en organisatie

Kennemerwind is een coöperatieve vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Bij een groot project kan wellicht als rechtsvorm een B.V. overwogen worden, in verband met de grote zakelijke belangen die dan spelen.

De organisatie is klein met weinig hiërarchie. Kennemerwind werkt met een bestuur, een beleidsmedewerker annex secretaris, actieve vrijwilligers (boekhouding, hulpmolenaars) en een redactie voor de nieuwsbrief Westerwind. Er wordt actief gelobbyd, en veel leden hebben contacten en functies in overkoepelende organisaties. De vrijwillige bestuursleden hebben een drukke werkkring, waardoor een grote zelfstandigheid is weggelegd voor de beleidsmedewerker op kantoor. De vergadercultuur is formeel, maar ook ontspannen. Input vindt plaats door vakgerichte werkkringen (gemeente, ministerie VROM), (functies in) organisaties, vaktijdschriften, e-mailgroepen, internet en dergelijke. Output gebeurt via de nieuwsbrief Westerwind, de website, brieven, ingezonden stukken, bijdragen aan Windnieuws, inspraakacties, een folder en brochure, medewerking aan onderzoeken en interviews.

Communicatie vindt voornamelijk plaats via de website en de nieuwsbrief Westerwind. Ook wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan binnenkomende vragen van derden, afstudeerders, scholieren en dergelijke. Externe publiciteit is de taak en verantwoordelijkheid van de voorzitter.

De niet-commerciële werkwijze zorgt voor een positief draagvlak en hoeft niet onmiddellijk tot een financieel resultaat te leiden.

Windkracht 4

Voorzieningen voor vrijwilligers zijn beperkt door gebrek aan budget; actieve vrijwilligers krijgen kleine bijdragen en gemaakte onkosten worden vergoed.

Financiën

Kennemerwind werkt met een eigen budget, op basis van begrote opbrengst en kosten. De penningmeester bewaakt het budget, een bestuurslid verzorgt de boekhouding en een externe accountant controleert. Verantwoording wordt in een financieel verslag aan de ledenvergadering voorgelegd. Omvang van de jaarlijkse exploitatie is circa € 130.000,-. Belangrijkste inkomsten zijn de opbrengstvergoeding, investeringssubsidies, fondsen en overheidssubsidie. Belangrijkste uitgaven zijn personeelskosten, apparaatkosten en onkostenvergoedingen. De leden krijgen een hogere rente van Kennemerwind dan de coöperatie zelf bij de bank ontvangt

De financiën zijn afhankelijk van de gemiddelde jaarlijkse windsnelheid en de storingsgevoeligheid van de turbines.

De hoop bestaat op meer inkomsten bij de realisatie van nieuw windpark in Zijpe, maar dat is zeer onzeker door de hoge kosten van het project en een opbrengst daarvan die afhankelijk is van een onzeker overheidsbeleid en van een onzekere productievergoeding. De projectkosten zijn te hoog en de huidige rentevergoeding is niet langer haalbaar, waardoor een banklening nodig is. Gevolg hiervan zal zijn dat een bankinstelling voorwaarden gaat stellen aan de financiering.

Ontwikkeling

De associatie mag als geslaagd beschouwd worden. Omzetprognoses zijn behaald en er is een groot draagvlak verkregen. Dat is te danken aan de grote inzet van vrijwilligers en medewerkers, aan een goede relatie met de lokale media en aan de

overheid en het energiebedrijf. De turbines staan op windrijke plaatsen zodat een hoge productie is gegarandeerd. De activiteiten worden ondersteund in het beleid van de rijks- en provinciale overheid. Risico's zijn beperkt door garanties, onderhoudscontracten en verzekeringen en gespreid over alle turbines. Persoonlijke aansprakelijkheid bij onverhoopte schade is uitgesloten. De opbrengst is gegarandeerd door een groeiend aantal klanten voor schone stroom, tegen een vergoeding die - mede dankzij de groencertificaten - de moeite loont.

Toekomstplannen zijn nu voornamelijk gericht op de realisatie van minimaal nog een windpark en opschaling van het bestaande park in Zijpe. Er wordt gestreefd naar duizend particuliere leden, zo dicht mogelijk in de omgeving van de turbines. Financieel streep punt is een opbrengst waarbij meer dan quitte gedraaid wordt, zodat ook andere maatschappelijke doelen gesteund kunnen worden en ook zonne-energie gestimuleerd kan worden. Sinds eind jaren tachtig bestaan circa 18 soortgelijke coöperaties als Kennemerwind. Om een dergelijk initiatief te starten is het raadzaam te beginnen met het zoeken van praktische mogelijkheden en locaties om windturbines te plaatsen. Voorts zijn zeer actieve en deskundige bestuursleden, met een goed plan om leden te werven, essentieel.

Informatie

Coöperatieve windenergie vereniging
Kennemerwind
Wim Bart Stoop (beleidsmedewerker)
Bevelandseweg 190-A
1703 AX Heerhugowaard
Tel. (072) 576 41 13
E-mail secretaris@kennemerwind.nl
Website www.kennemerwind.nl